

Det kan ikke for mig blive Hovedsagen, men Hovedsagen bliver denne, om den Sag, hvortil disse forøgede Udgifter skulle bruges, er en Sag, der er værd at ofre noget paa. Og i den Henseende maa jeg ubetinget slutte mig til den højtærede Ordfører (Hjerre), der nylig talte, at Oplysningsagen i Danmark og over alt i Verden er af største Betydning. — Dette Spørgsmaal om, hvor Midlerne skulle komme fra, ligger jo ikke for, og jeg skal heller ikke komme ind derpaa, men det er dog en Kendsgerning, at Indtægterne f. Eks. af de indirekte Skatter stige Aar for Aar, og saa ser, jeg ikke i Øjeblikket, at der er nogen Sag, der er bedre værd at ofre noget paa, og som trænger saa haardt, som netop denne. — For Resten er jeg for saa vidt enig med det ærede Medlem for 8de Kreds, at jeg ogsaa venter, at vi skulle saa Lovforslaget at se endnu en Gang, og forhaabentlig i en for mig mere tilfredsstillende Skikkelse end den, hvori det nu foreligger. Derfor skal jeg for mit Vedkommende tilraade at stemme for Lovforslaget, og jeg anmoder mine sædvanlige Meningsfæller i dette Ting, om at gøre ligesaa.

Breinholt-Bandborg: Jeg burde vistnok være den ærede Ordfører højt taknemmelig for hans saa rørende Omjorg for mig og for, at jeg altid kan være i Overensstemmelse med mine Principper og Standpunkter. Jeg tror imidlertid, at jeg paa dette Omraade har været i fuldstændig god Overensstemmelse med dem; jeg skal nærmere komme ind paa dette Punkt. Den ærede Ordfører brugte det Udtryk, da han kom til at berøre mine Standpunkter, at han talte om mit „agrariske“ Standpunkt. Jeg ved ikke, hvorfor det skal være mere agrarisk end saa mange andres, f. Eks. den ærede Ordførers eget Standpunkt. Jeg er lige saa lidt Medlem af Agerforeningen som han; jeg har ikke noget med den Sag at gøre. Ja, hvis han med agrarisk mener agerbrugsvenlig, saa er jeg agrarisk, men jeg antager heller ikke, den ærede Ordfører vil lade sig frakende Agerbrugsvenlighed. Det var kun et Slag, som skulde virke godt her i Tinget, at stille mig frem som havende et særligt agrarisk Standpunkt nu her.

Jeg vil nu vende mig til Realiteten. Den ærede Ordfører sagde, at hvad der først og fremmest forundrede ham, var, at medens der fra min Side altid lød Klager over, at Kommunerne være saa stærkt behyrdede, var jeg dog misforstået med, at Staten tog en hel Del af Udgifterne til Skolevæsenet fra Kommunerne. Men en mere bagvendt Ar-

gumentation har jeg endnu aldrig hørt i dette Ting. Thi det er jo en ganske anden Sag, og det er det, som man vel altid har forudsat, at naar Beboerne skulle lattes i de Byrder, der fra alle Sider anses for at være for store, saa var der paa Retsvæsenets Omraade adskillige Ting, Delinkventvæsen, Raadhus-, Tinghus- og Politivæsen, hvorved man kunde indføre Lettelser; ved disse Punkter og ved Undervisningsvæsenet ogsaa maatte Staten overtage en Del for at lette Kommunerne deres Byrder. Men nu vil jeg spørge, om det er saaledes her. Det fremgik tydeligt nok af den ærede Ordførers senere Udtalelse, at det er saa langt fra, at denne store Byrde, som overtages af Statskassen, bringer nogen Lettelse for Kommunerne i deres nuværende Byrder, at de jo tværtimod forøges. Den ærede Ordfører gjorde disse Byrder saa smaa som muligt, han sagde, at det var jo ikke andet end i enkelte Kommuner, hvor man havde været for langt tilbage med at træffe Anstalter for Undervisningen, hvor man havde lønnet Lærerne for daarligt, det var kun der, de kom til at bidrage til Lærerlønningerne. Nu har jeg udtrykkelig slet ikke talt Kommunernes Bidrag til Lærernes Lønninger; det har jeg rent studt over. Men dernæst maatte den ærede Ordfører indrømme, at saa kom der ganske vist det til — og det var det, jeg havde nævnt — at dette Lovforslag vilde foraarjage Kommunerne Udgifter til ny Skolebygninger. Ja, ganske vist, sagde den ærede Ordfører, det kunde heller ikke ganske nægtes, men det blev dog i Reglen kun „Tilbygninger“, og den ærede Ordfører tillod sig ogsaa at konstruere en vis lille Sum, noget, som 3000 Kr. for hver Skolebygning, og det var dog ikke noget at regne. Men selv om man nu ogsaa kun regner saa lidt, som den ærede Ordfører sagde, er det jo dog fra hans Side en Indrømmelse af, at Lovforslaget i Stedet for en Lettelse for Kommunerne, vil betynde en Forøgelse af deres Byrder. — Jeg kan altsaa ikke indrømme, at jeg ikke skulde være i Overensstemmelse med mit Standpunkt, naar jeg siger: Skal der en stor Statsudgift til, saa skal det bringe Lettelse for Kommunerne og ikke forøgede Byrder. Derfor siger jeg, at jeg har aldrig hørt en mere bagvendt Argumentation, end den, den ærede Ordfører paa dette Omraade tillod sig. Desuden tillod han sig jo at tillægge mig alle mulige Motiver, om hvilke han i samme Vanddræt maatte sige, at jeg havde ganske vist ikke saadan rent ud sagt det, men det mente jeg vist nok, og naar han slet ikke kunde saa fjerneste For-